

2019: redelijk seizoen in Brabantse ANLb-weidevogelgebieden

Aantal legsels stabiel, hoog uitkomstpercentage, maar kuikenoverleving onvoldoende

Jochem Sloothaak

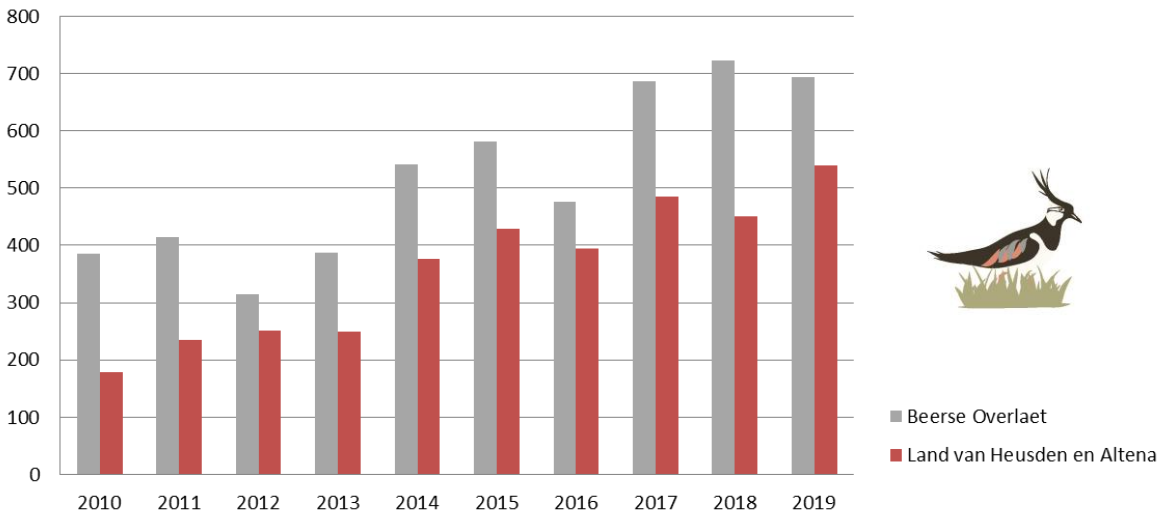
Monitoring Beerse Overlaet en Land van Heusden en Altena

In het afgelopen broedseizoen waren in Brabant bijna 700 vrijwilligers actief met het opsporen en beschermen van weidevogelnesten, het afsluiten van beheerovereenkomsten en het monitoren van vogels met jongen. Hieraan verleenden 1.300 boeren medewerking. Het Coördinatiepunt Landschapsbeheer coördineert deze vrijwillige weidevogelbescherming al vanaf 1994, maar vanaf 2010 is hier het collectief weide- en akkervogelbeheer in 10 kerngebieden bijgekomen. Vanaf 2016 is deze coördinatie overgedragen aan de agrarische collectieven en ondersteund het Coördinatiepunt vanuit Stichting ZeeBra de collectieven in hun werk in verschillende werkgebieden voor weide- en akkervogels. Momenteel zijn er nog twee gebieden aangewezen voor weidevogelbeheer via het subsidiestelsel voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb): de Beerse Overlaet en het Land van Heusden en Altena. Eén van de werkzaamheden van het Coördinatiepunt is de monitoring van het beheer. De resultaten van het weidevogelseizoen 2019 zijn in dit verslag weergegeven.

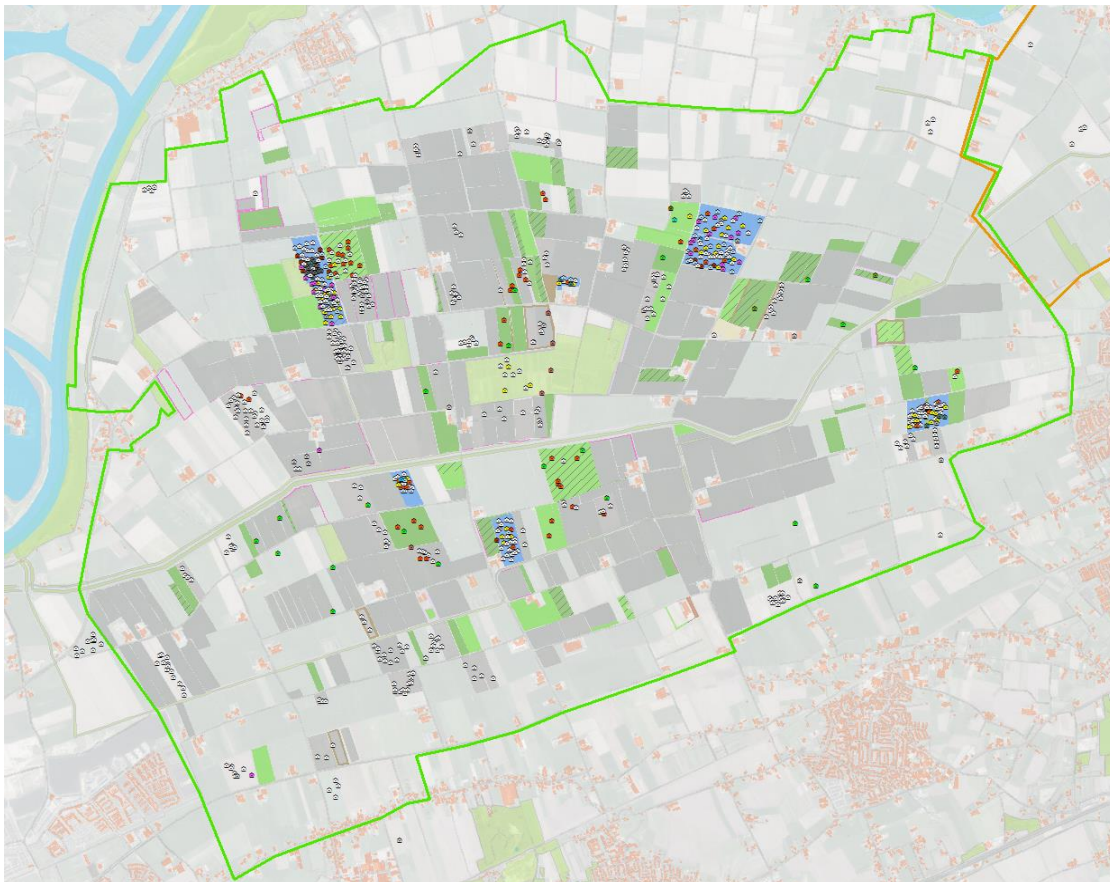
Goed seizoen voor de kievit

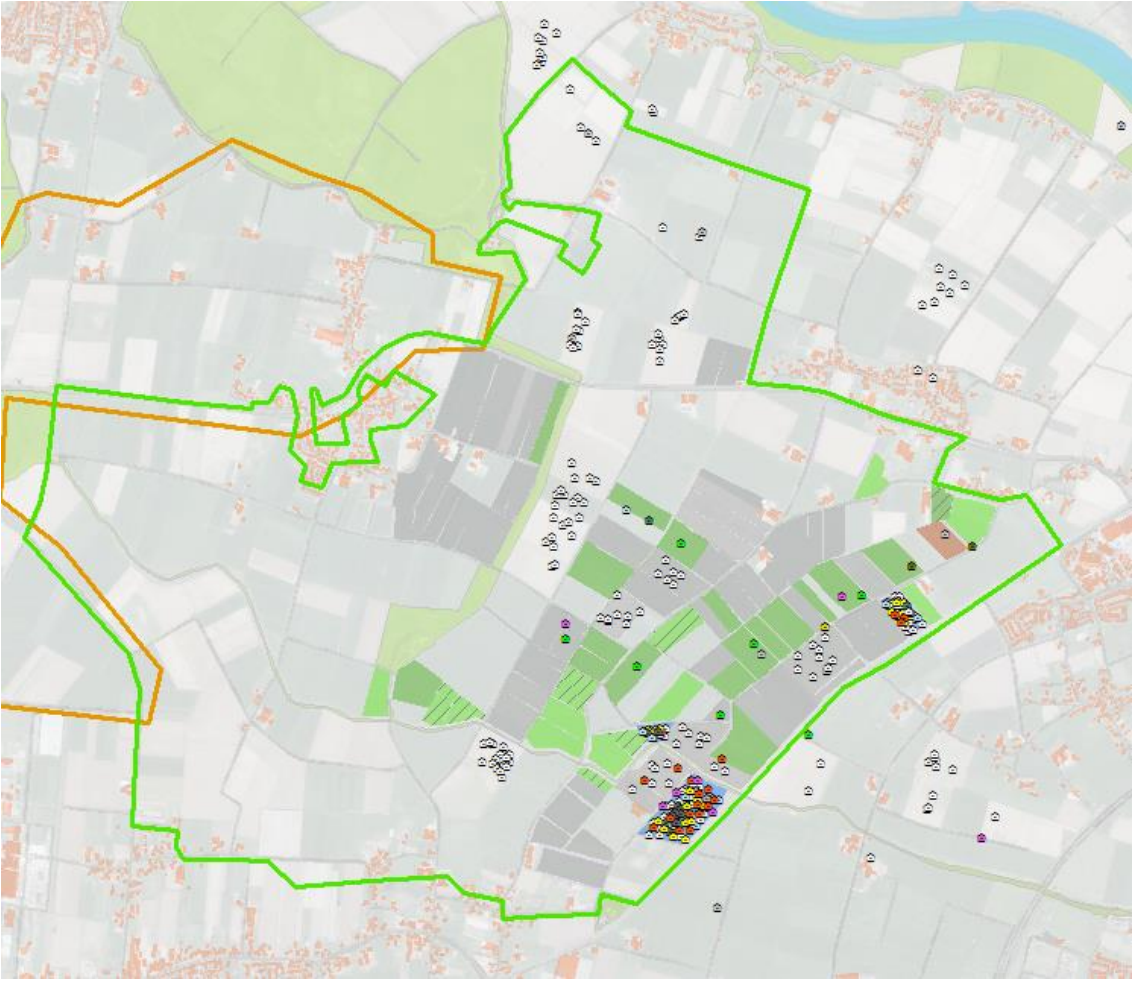
Veruit de meest voorkomende weidevogel in de Brabantse weidevogelgebieden is de kievit. Ruim 80% van alle beschermde legsels is van de kievit. In de Beerse Overlaet werden 693 en in het Land van Heusden en Altena 540 legsels aangetroffen. Dat is met een totaal van 1.233 aangetroffen legsels een lichte toename ten opzichte van 2018. Van deze legsels werd 84,9% succesvol uitgebroed in de Beerse Overlaet en 84,5% in het Land van Heusden en Altena. Dit is fors hoger dan het provinciale uitkomstpercentage van 77,7%. Een mooi resultaat van goed weidevogelbeheer via nestbescherming, de provinciale regeling 'Kansen voor de Kievit' en het landelijke stelsel van agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Maar, in het bijzonder is dit resultaat te danken aan een goede samenwerking tussen boer en vrijwilliger en de coördinerende partijen zoals de lokale ANV en Brabants Landschap.

Ontwikkeling legsels Kievit ANLb werkgebieden

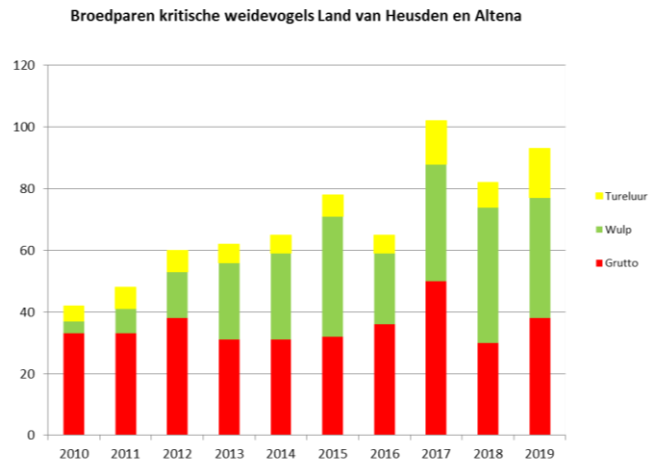
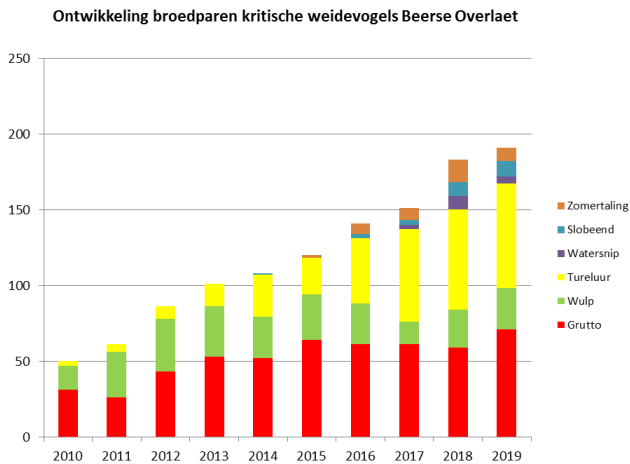
Op de kaartbeelden hieronder zijn de locaties van de weidevogellegsels in werkgebieden Lith en Maasdonk (bovenste), Ravenstein (middelste) en Land van Heusden en Altena (onderste) weergegeven. De meeste kievitlegsels (witte stippen) werden aangetroffen op of in de directe omgeving van de golfplaatplasdassen (blauwe percelen). Vrijwel alle legsels van kritische weidevogelsoorten, zoals grutto (rood), wulp (groen), tureluur (geel), slobend (donkergroen) en zomertaling (grijs) zijn gevonden op percelen met agrarisch natuurbeheer.

Het aantal broedparen van de 'kritische' weidevogelsoorten, waaronder grutto, wulp, tureluur, slobbeend, zomertaling en watersnip is vanaf 2010 stabiel gebleven tot licht gestegen.

Ontwikkeling broedparen kritische soorten

Reproductie grutto onvoldoende

Voor Collectief West-Brabant werden in het Land van Heusden en Altena alarmtellingen uitgevoerd op een oppervlak van 1.300 hectare. Voor Collectief Oost-Brabant werd dit gedaan in de Beerse Overlaet op een oppervlak van 3.300 hectare. Op een deel van dit oppervlak liggen daadwerkelijk 'weidevogelpakketten', maar het hele gebied wordt geteld omdat weidevogels vaak aan de wandel gaan. Ze kunnen zich dus van een perceel met aangepast beheer verplaatsen naar een perceel van de buurman die niet aan weidevogelbeheer doet. Samen met vrijwilligers worden BTS-tellingen uitgevoerd om te bepalen waar broedparen grutto en wulp zitten en hoeveel jongen ze groot brengen. Deze informatie is essentieel om te sturen op het beheer en om de ontwikkeling van de vogelstand te meten.

BTS telgebieden in Brabant

Het resultaat van de telrondes, uitgevoerd door tientallen vrijwilligers en veldbegeleiders van het Coördinatiepunt, was dat er 86 broedparen grutto (2018: 77) en 65 broedparen wulp (2018: 41) in de gebieden

aanwezig waren. Hiervan hadden 3 weken later 45 en 26 broedparen jongen. Dit betekent een gemiddeld Bruto Territoriaal Succes voor de grutto van ruim 52%, (2018: 68%), wat onvoldoende is voor een gunstige instandhouding van de populatie. Er zit echter een groot verschil tussen het BTS in de Beerse Overlaet (35%) en het Land van Heusden en Altena (96%). In de meer westelijke polder hebben de grutto's juist een uitzonderlijk goed broedseizoen gehad. Het BTS voor de wulp was in beide gebieden slecht (gemiddeld 40% van de broedparen bracht minimaal 1 jong groot). Voor de wulp is het berekende BTS echter minder betrouwbaar, omdat deze vogels anders reageren dan de grutto.

De overleving van jonge weidevogels is afhankelijk van aangepast maaibeheer, kruidenrijk grasland, vochtige percelen en openheid. Met name in vernattingsmaatregelen is door boeren en vrijwilligers veel geïnvesteerd de afgelopen jaren. Met financiering van Brabants Landschap en de Provincie Noord-Brabant kunnen percelen optimaal ingericht worden volgens het 'golfplaatmodel'. Natte stroken, slikrandjes en droge delen wisselen zich op perceelsniveau af. Dit werpt duidelijk haar vruchten af en is een motivatie voor alle betrokkenen om door te zetten. In de winter van '18-'19 zijn bestaande plasdras gebieden in de Beerse Overlaet (Lithse Kooi en Gewandeweg) verbeterd. In het Land van Heusden en Altena is 16 hectare nieuwe plasdras gerealiseerd.

Nieuw aangelegde plasdras in Dussen